

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 1, 8², 8⁴, 11 IR
18¹ STRAIPSNIŲ, KODEKSO PRIEDO PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO
1 PRIEDU ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto Įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 1, 8², 8⁴, 11 ir 18¹ straipsnių, Kodekso priedo pakeitimo ir Kodekso papildymo 1 priedu įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas atsižvelgiant į:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. vasario 19 d. nutarimo Nr. 92 „Dėl Perteklinių reikalavimų verslui šalinimo komisijos sudarymo“ nuostatas;

- Susisiekimo ministerijos ir jos reguliavimo srities įstaigų ir įmonių perteklinių reikalavimų verslui susisiekimo sektoriuje šalinimo ir reguliavimo naštos mažinimo įgyvendinimo plano, patvirtinto Perteklinių reikalavimų verslui susisiekimo sektoriuje šalinimo darbo grupės 2025 m. birželio 10 d. protokoliniu sprendimu Nr. 6-1954, 11 priemonę „Asmenims, ketinantiems užsiimti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą ir lengvaisiais automobiliais taksi, reikalavimo tikrinti, ar ūkio subjektas yra skolingas (neskolingas), atsisakymas“ tikslinamas reikalavimas ūkio subjektui būti neskolingam, detalizuojama šio reikalavimo taikymo tvarka;

- Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija) 2025 m. vasario 26 d. raštu Nr. SD-127-3998 „Dėl teisės aktų taikymo“, adresuotu Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai (toliau – Susisiekimo ministerija), Lietuvos transporto saugos administracijai (toliau – Administracija) ir Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, pateiktą pasiūlymą pakeisti Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso (toliau – Kodeksas) 8⁴ straipsnio 7 dalį ir ją papildyti, kad Administracija tvirtina sąrašą Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje ir Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 IV priede nurodytų pažeidimų atitikties ne tik Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, bet ir Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo tam tikriems straipsniams.

Įstatymo projektu keičiamo Kodekso 8² straipsnio pakeitimo (toliau – 8² straipsnio pakeitimas) tikslas – užtikrinti aiškų ir vienodą reikalavimo subjektui būti neskolingam taikymą keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais sektoriuje ir užtikrinti paprastesnį leidimų vežti keleivius už atlygį lengvaisiais automobiliais išdavimą (toliau – leidimai).

8² straipsnio pakeitimu siūloma patikslinti reikalavimo subjektui būti neskolingam taikymą susiejant jį su Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Valstybinė mokesčių inspekcija) nustatyta tvarka. Pakeitimas nedaro įtakos pačiam reikalavimui, tačiau užtikrina, kad vežėjams būtų aišku, ką reiškia statusas „neskolingas“ ir kaip jis nustatomas.

Taip pat 8² straipsnio pakeitimu siūloma patikslinti lengvųjų automobilių, kuriais teikiamos keleivių vežimo už atlygį paslaugos, vairuotojams keliamus nepriekaištingos reputacijos reikalavimus.

Įstatymo projektu keičiamo Kodekso 8⁴ straipsnio pakeitimo (toliau – 8⁴ straipsnio pakeitimas) tikslas – sumažinti nelegalaus ir (ar) nedeklaruoto darbo transporto sektoriuje atvejus ir transporto sektoriaus įmonių piktnaudžiavimą savo teisėmis, taip užtikrinant vežėjų ir jų vadovų nepriekaištingą reputaciją.

8⁴ straipsnio pakeitimu siūloma patikslinti teisinį krovinių vežimo kelių transportu reguliavimą. Kodekso 8⁴ straipsnio 7 dalies nuostata taps glaustesnė ir universalesnė, o Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytų nusikaltimų, administracinių nusižengimų ir kitų pažeidimų, kurie atitinka Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje ir IV priede nurodytus pažeidimus, sąrašas bus nurodytas ne Administracijos direktoriaus tvirtinamame sąraše, o Kodekso priede. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, formuodamas šalies konstitucinę

doktriną, ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinės žmogaus teisės gali būti ribojamos tik įstatymu. Žmogaus teisė į darbą yra konstitucinė teisė (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 48 straipsnis). Todėl poįstatyminiu teisės aktu, tvirtinamu Administracijos, jos riboti negalima. Dėl to Lietuvos Respublikos teisės aktų straipsniai, atitinkantys Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje ir IV priede nurodytus pažeidimus, Įstatymo projektu keičiamu Kodeksu bus įtvirtinti Kodekso 1 priede.

Įstatymo projektu keičiamo Kodekso 11 straipsnio 5 dalies pakeitimo (toliau – 11 straipsnio pakeitimas) tikslas – apibrėžti konkretų laiką ir būdus, kuriais autobusų stočių valdytojai turi pateikti informaciją apie vežėjų nutrauktus reisus bei nukrypimus nuo reisų tvarkaraščio, taip pat nustatyti išimtį, kai šios informacijos teikti nereikia, jeigu ji surenkama automatizuotu būdu per Transporto saugos administracijos informacinę sistemą. Kartu ištaisoma baziniame įstatyme likusi gramatinė klaida.

Įstatymo projektu keičiamo Kodekso 18¹ straipsnio pakeitimo (toliau – 18¹ straipsnio pakeitimas) tikslas – užtikrinti keleivių, kurie naudojami vežėjų, vežančių keleivius už atlygį lengvaisiais automobiliais taksi, paslaugomis, ir kitų eismo dalyvių saugumą, vežėjų atsakomybės neišvengiamumą.

- 18¹ straipsnio pakeitimu siūloma nustatyti pareigas įmonėms, turinčioms keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais taksi leidimą. Siūlomos pareigos taksi įmonėms yra įgyvendinamos jau dabar, tačiau norima pagerinti teikiamų paslaugų kokybę įtvirtinant reikalavimus įstatymo lygiu.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą inicijavo Susisiekimo ministerija.

Įstatymo projektą parengė Susisiekimo ministerijos Kelių transporto grupės (vadovas Dmitrijus Bialas, tel. +370 659 17473, el. p. dmitrij.bial@sumin.lt) vyriausioji specialistė Jurgita Keblienė (tel. +370 661 69176, el. p. jurgita.kebliene@sumin.lt) ir patarėjas Marius Pakėnas (tel. +370 699 47697, el. p. marius.pakenas@sumin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Kodekso 8² straipsnio 2 dalies 4 punkte yra įtvirtintas reikalavimas subjektui, siekiančiam gauti leidimą ir jį gavusiam, būti neskolingam (būti laikomam neskolingu) Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams ar fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija, išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas.

Praktikoje pastebima, kad sąvoka „laikomas neskolingu“ dažnai nėra aiški vežėjams, ypač fiziniams asmenims, ketinantiems vykdyti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklą. Daugelis nežino, kad, pagal galiojančią tvarką, jei dėl tam tikrų priežasčių asmuo neturi galimybės nedelsiant sumokėti skolos, jis gali kreiptis į Valstybinę mokesčių inspekciją dėl mokesstinės paskolos sutarties sudarymo atidedant arba išdėstant mokesčio sumokėjimo terminą. Sudarius šią sutartį, mokesčiai mokami pagal joje numatytus terminus, o mokesčių mokėtojas laikomas neskolingu.

Kodekso 8² straipsnio 14 dalyje yra akivaizdi klaida, t. y. Kodekso 8² straipsnio 14 dalis numato, kad „Lengvųjų automobilių, kuriais teikiamos keleivių vežimo už atlygį paslaugos, vairuotojai turi būti nepriekaištingos reputacijos. Asmuo nelaikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis:

1) buvo nuteistas už sunkų ar labai sunkų nusikaltimą ir teistumas nėra išnykęs ar panaikintas;

2) buvo nuteistas už baudžiamąjį nusižengimą ir yra neatlikęs paskirtos bausmės (išskyrus atvejus, kai asmuo atleistas nuo bausmės atlikimo);

3) piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis ar kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis.“.

Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – LR BK) 11 straipsnis klasifikuoja nusikaltimus į tyčinius ir neatsargius. Tyčiniai nusikaltimai klasifikuojami į nesunkius, apysunkius, sunkius ir labai sunkius.

Pagal esamą Kodekso redakciją, jei asmuo yra teistas už sunkius ar labai sunkius nusikaltimus arba yra įvykdęs nusikalstamą veiką, kuri laikoma baudžiamuoju nusižengimu, jis nelaikomas nepriekaištingos reputacijos asmeniu. Tuo tarpu jei jo padaryti nusikaltimai yra nesunkūs arba apysunkiai, kurie yra sunkesni nei baudžiamieji nusižengimai, asmuo laikomas nepriekaištingos reputacijos. Savo ruožtu toks teisinis reglamentavimas neatitinka protingumo kriterijų.

Kodekso 8⁴ straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad Administracija tvirtina Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje ir Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 IV priede nurodytų pažeidimų atitikties Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso straipsniams sąrašą. Tačiau ši nuostata, įvardijanti konkrečius teisės aktus, yra ribota ir neišsami, todėl neužtikrina teisinio reguliavimo aiškumo ir universalumo. Atsakomybę už šiuos ar panašaus pobūdžio pažeidimus gali numatyti ir kiti Lietuvos Respublikos teisės aktai, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymas, Valstybinės mokesčių inspekcijos administruojami mokesčių teisės aktai ar kiti. Todėl konkretus šių teisės aktų vardijimas yra neišsamus ir perteklinis, neužtikrinantis, kad būtų apimti visi galimi atsakomybės šaltiniai.

Toks detalus, bet neišsamus vardijimas neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje nurodytų teisėkūros principų:

- aiškumo principo: teisės aktų nuostatos turi būti glaustos, suprantamos, tikslios ir nedviprasmiškos. Perteklinis, bet neišsamus konkrečių teisės aktų vardijimas mažina nuostatos aiškumą ir gali klaidinti dėl galimos atsakomybės šaltinių apimties;
- efektyvumo principo: teisės aktai turi apimti veiksmingiausias ir ekonomiškiausias teisinio reguliavimo priemones. Nereikalingas konkrečių teisės aktų vardijimas didina teksto apimtį, bet neprideda teisinio reguliavimo efektyvumo;
- sistemiskumo principo: teisės normos turi derėti tarpusavyje; konkrečių, bet neišsamių teisės aktų vardijimas pažeidžia teisinės sistemos nuoseklumą ir gali sukelti neaiškumą dėl kitų galiojančių atsakomybę nustatančių teisės aktų taikymo.

Be to, tai prieštarauja ir Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijoms¹, kurių 6 punkte pabrėžiama, kad tekstas turi būti dėstomas glaustai ir aiškiai, vengiant nereikalingo kartojimo. Esama formuluotė verčia nuolat peržiūrėti ir keisti Kodekso 8⁴ straipsnio 7 dalį, atsiradus naujiems atsakomybės šaltiniams ar pasikeitus esamiems. Tai sukuria nepagrįstą administracinę naštą valstybės institucijoms ir mažina teisės akto stabilumą.

Kodekso 11 straipsnio 5 dalyje numatytas terminas „nedelsiant“, per kurį autobusų stočių valdytojai turi pateikti informaciją maršrutus nustačiusiems keleivių vežimo reguliariaisiais reisais organizatoriams apie nutrauktus reisus arba nukrypimus nuo reiso tvarkaraščio, sudaro neapibrėžtumą, koks laiko tarpas yra laikomas „nedelsiant“. Taip pat galiojantis reguliavimas nenumato išimčių, leidžiančių neteikti šios informacijos, jeigu ji jau yra gaunama automatizuotu būdu per Transporto saugos administracijos informacinę sistemą.

Kodekso 18¹ straipsnyje nėra įtvirtinta pareiga įmonei, turinčiai leidimą vykdyti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais taksi veiklą, užtikrinti, kad lengvųjų automobilių, kuriais teikiamos keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais taksi paslaugos, vairuotojai turėtų galiojantį Europos Sąjungos, Europos ekonominės erdvės ar Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) valstybėje narėje, Šveicarijos Konfederacijoje arba Ukrainoje išduotą vairuotojo pažymėjimą, kuriuo patvirtinama asmens teisė vairuoti lengvąjį automobilį (B kategorijos motorinę transporto priemonę), ir ne mažesnę kaip 2 metų lengvojo automobilio vairavimo stažą ir atitiktą Kodekso 8² straipsnio 14 dalyje nurodytus nepriekaištingos reputacijos reikalavimus.

¹ Patvirtintoms Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siekiant užtikrinti aiškų ir vienodą reikalavimo subjektui „būti neskolingam“ taikymą keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais sektoriuje ir užtikrinti aiškesnį leidimų vežti keleivius už atlygį lengvaisiais automobiliais išdavimą, siūloma: Įstatymo projekto 2 straipsnyje keičiamo Kodekso 8² straipsnio 2 dalies 4 punkte patikslinti formuluotę ir aiškiai nurodyti, kad subjektas yra laikomas neskolingas pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos patvirtintų mokesčių mokėtojų skolingumo nustatymo taisyklių (toliau – Skolingumo nustatymo taisyklės) nustatytą tvarką.

Šiuo metu praktikoje pastebima, kad sąvoka „būti laikomam neskolingas“ dažnai nėra aiški vežėjams, ypač fiziniams asmenims. Daugelis nežino, kad pagal galiojančią tvarką asmuo laikomas neskolingas ne tik tada, kai neturi skolų, bet ir kai mokesčių mokėjimas yra atidėtas teisės aktų nustatyta tvarka arba sudaryta sutartis su Valstybine mokesčių inspekcija dėl skolos mokėjimo grafiko. Dėl šių neaiškumų kyla interpretavimo problemų ir ginčų dėl leidimų išdavimo.

Patikslinus formuluotę, vežėjams bus aišku, kad reikalavimas grindžiamas Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis ir apima atidėjimo ar mokėjimo grafiko atvejus.

Laukiami teigiami rezultatai:

- Aiškus reikalavimo turinys ir vienodas taikymas visiems subjektams.
- Sumažės interpretavimo problemų ir ginčų dėl leidimų išdavimo.
- Leidimų išdavimo procesas taps sklandesnis, nes reikalavimas bus susietas su Valstybinės mokesčių inspekcijos tvarka.
- Bus užtikrintas skaidrumas ir teisinis tikrumas keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais sektoriuje.

Pateikiant nuorodą į Skolingumo nustatymo taisykles, Lietuvos Respublikos Vyriausybės siūlymu vertinamoje nuostatoje atsisakoma nuorodos „išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas“, nes šie atvejai, kaip vertinami nustatant mokestinių ir nemokestinių prievolių valstybei įvykdymo būklę, pagal kurią mokesčių mokėtojas laikomas skolingas arba neskolingas valstybės ir savivaldybių biudžetams, valstybės pinigų fondams, yra aptarti Skolingumo nustatymo taisyklėse.

Taip pat, atsižvelgiant į Valstybinės mokesčių inspekcijos 2025 m. gruodžio 19 d. raštą Nr. R-4734 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 8², 8⁴, 11 ir 18¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto“, reikalavimas „būti neskolingas (laikomas neskolingas) Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams ar fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija, išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas“ apima baudas² ir mokestinę nepriemoką. Be to, Valstybinė mokesčių inspekcija nuo 2026 m. birželio 30 d. perima administruoti ekonomines pinigines sankcijas, procesines baudas, teismų priteistas sumas, todėl, Valstybinės mokesčių inspekcijos siūlymu, sąvoka „būti neskolingas (laikomas neskolingas)“ keičiama į „neturėti mokestinės ir (ar) nemokestinės nepriemokos ar būti laikomas neskolingas“.

Siekiant patikslinti lengvųjų automobilių, kuriais teikiamos keleivių vežimo už atlygį paslaugos, vairuotojams keliamus nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, Įstatymo projekto 2 straipsnyje keičiamo Kodekso 8² straipsnio 14 dalyje atsisakoma nuostatos, jog lengvųjų automobilių, kuriais teikiamos keleivių vežimo už atlygį paslaugos, vairuotojai nelaikomi nepriekaištingos reputacijos, jeigu jie buvo nuteisti už baudžiamąjį nusižengimą ir yra neatlikę paskirtos bausmės.

Atkreiptinas dėmesys, jog Lietuvos Respublikos Konstitucinis teismas savo praktikoje ne kartą yra konstatavęs, kad Konstitucijos 48 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta žmogaus teisė laisvai pasirinkti darbą gali būti ribojama, jeigu laikomasi šių sąlygų: tai daroma įstatymu; apribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves bei Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; apribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei jų esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo

² Kurios paskirtos Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

principo (2009 m. gruodžio 11 d. nutarimas, 2010 m. balandžio 20 d. sprendimas, 2016 m. vasario 17 d. nutarimas ir kt.).

Pagal Kodeksą 8² straipsnio 14 dalį asmuo nelaikomas nepriekaištingos reputacijos padaręs bet kokią LR BK numatytą nusikalstamą veiką (baudžiamąjį nusižengimą, nusikaltimą) ir nepriklausomai nuo kaltės formos (tyčia ar dėl neatsargumo). Pavyzdžiui asmuo bus nelaikomas nepriekaištingos reputacijos, jei yra *netyčia* padaręs nusikalstamą veiką, aprašytą LR BK 126 straipsnio dispozicijoje (Tas, kas sunaikino, sugadino ar prarado dėl tarnybos, darbo ar viešųjų funkcijų atlikimo jam patikėtą dokumentą, daiktą ar kitą materialų objektą, kurio turinys ar informacija apie jį yra Lietuvos Respublikos valstybės paslaptis). Tokią nusikalstamą veiką padaręs asmuo nekelia pavojaus jo taksi automobiliu vežamiems keleiviams. Todėl akivaizdu, kad draudimas dirbti taksi vairuotoju asmeniui, padariusiam nusikaltimą, numatytą LR BK 126 straipsnyje, pažeidžia konstitucinio proporcingumo principą. Analogiška situacija yra ir su kitomis LR BK numatytomis nusikalstamomis veikomis (pavyzdžiui, LR BK 125, 126, 223 straipsniai ir eilė kitų). Dėl to šiuo aspektu atitinkamai pakoreguotos Kodekso 8² straipsnio 14 dalies nuostatos.

Siekiant sumažinti nelegalaus ir (ar) nedeklaruoto darbo transporto sektoriuje atvejus ir transporto sektoriaus įmonių piktnaudžiavimą savo teisėmis, taip užtikrinant vežėjų ir jų vadovų nepriekaištingą reputaciją, siūloma: Įstatymo projekto 3 straipsnyje keičiamo Kodekso 8⁴ straipsnio 7 dalyje pateikti apibendrintą nuorodą į visus Lietuvos Respublikos teisės aktų straipsnius, numatančius atsakomybę.

Šio pakeitimo būtinybę ir svarbą patvirtina Valstybinės darbo inspekcijos praktika. Valstybinė darbo inspekcija, vykdydama nelegalaus darbo kontrolę transporto sektoriuje, nuolat gauna informacijos apie nelegalaus ir (ar) nedeklaruoto darbo atvejus. Per 2023–2024 metus Valstybinė darbo inspekcija tyrimų metu nustatė 185 transporto sektoriuje veikiančias įmones, kurių naudai nelegaliai dirbo 478 darbuotojai, iš kurių 85 proc. buvo trečiųjų šalių piliečiai. Šie duomenys, kartu su nustatytais nelegalaus darbo organizavimo būdais, pabrėžia sisteminio reguliavimo poreikį.

Valstybinė darbo inspekcija jau anksčiau, 2023 m. liepos 28 d. raštu Nr. SD-1-18074, kreipėsi į Susisiekimo ministeriją dėl Kodekso 8⁴ straipsnio 7 dalies pakeitimo, siūlydama įtraukti Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo straipsnius. Tai rodo, kad galiojantis teisinis reguliavimas nepakankamai efektyviai leidžia kovoti su nelegaliu darbu ir užtikrinti vežėjų nepriekaištingą reputaciją.

Siūlomas Kodekso 8⁴ straipsnio 7 dalies pakeitimas, apibendrinantis nuorodą į visus Lietuvos Respublikos teisės aktų straipsnius, numatančius atsakomybę, leis efektyviau ir visapusiškiau kovoti su nelegaliu darbu transporto sektoriuje. Šis sisteminis sprendimas užtikrins visų susijusių teisės aktų nuostatų įgyvendinimą ir vežėjų nepriekaištingos reputacijos principo realų taikymą, prisidedamas prie skaidresnės transporto veiklos.

Taip pat pažymėtina, kad pagal Kodekso 8⁴ straipsnio nuostatas Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje ir IV priede nurodytus pažeidimus atitinkantys Lietuvos Respublikos teisės aktų straipsniai, numatantys atsakomybę, asmenims sukelia teises pasekmes, ribojančias jų teises dirbti tam tikrą darbą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, formuodamas šalies konstitucinę doktriną, ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinės žmogaus teisės gali būti ribojamos tik įstatymu. Žmogaus teisė į darbą yra konstitucinė teisė (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 48 straipsnis). Todėl poįstatyminiu teisės aktu, tvirtinamu Administracijos, jos riboti negalima. Dėl to Lietuvos Respublikos teisės aktų straipsniai, atitinkantys Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje ir IV priede nurodytus pažeidimus, Įstatymo projektu keičiamu Kodeksu bus įtvirtinti Kodekso 1 priede.

Įstatymo projektu keičiamoje Kodekso 11 straipsnio 5 dalyje optimizuojama informacijos apie reisų vykdymą teikimo tvarka ir apibrėžiama termino „nedelsiant“ apimtis (ne vėliau kaip per vieną valandą arba sutartyje nustatytu būdu).

Skatinant transporto sektoriaus skaitmenizaciją ir efektyvų duomenų valdymą, Įstatymo projekte įtvirtinama išimtis, pagal kurią autobusų stočių valdytojams pareiga teikti informaciją netaikoma tais atvejais, kai vežėjų duomenys organizatoriams gali būti pateikti per Transporto

saugos administracijos informacinę sistemą automatizuotu būdu. Taip išvengiama dubliuojančių pačių duomenų suvedimo rankiniu būdu.

Siekiant teisinio aiškumo, įtvirtinta, kad visa ši informacija teikiama per Transporto saugos administracijos informacinę sistemą. Toks reglamentavimas užtikrina duomenų vientisumą ir prisideda prie „vieno langelio“ principo įgyvendinimo. Atliekant pakeitimus taip pat ištaisoma baziniame įstatyme esanti gramatinė klaida (žodis „nedelsdamos“ keičiamas į „nedelsiant“).

Siekiant užtikrinti keleivių, kurie naudojami vežėjų, vežančių keleivius už atlygį lengvaisiais automobiliais taksi, paslaugomis, ir kitų eismo dalyvių saugumą, vežėjų atsakomybės neišvengiamumą siūloma: Įstatymo projekto 5 straipsnyje keičiamo Kodekso 18¹ straipsnį papildyti 13 dalimi, kurioje nustatomos taksi įmonės ir taksi vairuotojų pareigos. Šis įtvirtinimas įstatymo lygiu užtikrins teisinį aiškumą, veiksmingesnę kontrolę ir leis veiksmingiau įgyvendinti aukštesnius keleivių vežimo paslaugų kokybės ir saugumo standartus, prisidės prie skaidresnės ir patikimesnės sektoriaus veiklos.

Taip pat, atsižvelgiant į Finansų ministerijos 2025 m. rugpjūčio 13 d. išvadą Nr. 2-2826 ir siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, siūloma Įstatymo projekto 2 straipsnyje keičiamo Kodekso 8² straipsnio 15 dalies 2 punktą taksometro įregistravimo reikalavimais. Taksometro įregistravimo Valstybinėje mokesčių inspekcijoje ir jo dokumentų užpildymo taisyklės yra patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2012 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. VA-10 „Dėl Taksometro įregistravimo Valstybinėje mokesčių inspekcijoje ir jo dokumentų užpildymo taisyklių patvirtinimo“.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Teigiamos pasekmės: aiškesnis ir sklandesnis leidimo gavimas, vežėjų ir jų vadovų nepriekaištingos reputacijos užtikrinimas.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir jo plėtrai keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais ir krovininių vežimo kelių transportu rinkose, kadangi priėmus įstatymą bus užtikrinta sąžininga konkurencija šiose rinkose, bus aiškesni reikalavimai dėl veiklos pradžios.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus teikiamą įstatymą, Susisiekimo ministerija ir Administracija pagal savo kompetenciją turės peržiūrėti ir pakeisti galiojančius įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, siekiant užtikrinti jų suderinamumą su naujomis įstatymo nuostatomis.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrines lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte nėra naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Siekiant įgyvendinti įstatymo nuostatas, susisiekimo ministras ir Administracijos direktorius turės parengti ir iki šio įstatymo įsigaliojimo priimti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Susisiekimo ministras turės pakeisti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. sausio 27 d. įsakymą Nr. 3-80 „Dėl Keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą ir lengvaisiais automobiliais taksi taisyklių patvirtinimo“.

Administracija turės pripažinti netekusiu galios Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2022 m. rugsėjo 7 d. įsakymą Nr. 2BE-213 „Dėl Pažeidimų, už kuriuos bausti vežėjas, vežėjo vadovas ir (ar) transporto vadybininkas praranda arba gali prarasti nepriekaištingą reputaciją, sąrašo patvirtinimo“.

Įgyvendinamieji teisės aktai turės būti priimti iki 2026 m. rugpjūčio 31 d.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Keleivių vežimas lengvaisiais automobiliais“, „nepriekaištinga reputacija“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.